

RICHTLIJN TOEPASSEN DIGITALE VOORAANKONDIGING

BIJ STREMMINGEN DOOR WERK-IN-UITVOERING EN EVENEMENTEN

Auteur: Projectteam VM-IVRA
Versie: 1.3, 10 oktober 2024

Introductie en doel

Wegbeheerders willen in het kader van Verkeersmanagement informatie steeds vaker rechtstreeks in de auto delen met weggebruikers. In het VM-IVRA-project (Verkeers Management Informatie Voor Route Advies) zijn diverse in-car toepassingen in opdracht van het LVMB samen met serviceproviders ontwikkeld. In opdracht van het LVMB is de digitale vooraankondiging, een instrument waarmee informatie over geplande wegwerkzaamheden en evenementen van de wegbeheerder via de serviceprovider aan de weggebruiker kan worden verstrekt, geschikt gemaakt voor landelijke, structurele inzet voor en door alle wegbeheerders. Hiervoor is wel een richtlijn voor het toepassen en gebruik nodig. Dit document beschrijft die richtlijn voor het voor de inhoud van de digitale vooraankondiging en de situaties waarin deze mag worden toegepast.

Melvin is de applicatie voor het invoeren en afstemmen van werkzaamheden en evenementen tussen beheerders van weg en water. Melvin staat voor MELden van Verstoringen in de Infrastructuur in Nederland.

Ook wegwerkzaamheden en evenementen van Rijkswaterstaat (SPIN) en Andes (LTC) worden getoond. De inhoud van de digitale vooraankondiging is gebaseerd op de gegevens in Melvin. De functionaliteit voor digitale vooraankondigingen in Melvin sluit volledig aan op deze richtlijn.

De keuze voor de inzet van de DVA is aan de wegbeheerder. Aandachtspunten hierbij zijn:

- Inzet van de digitale vooraankondiging in Melvin wordt uit landelijke middelen gefinancierd. Naast de inhoud van deze richtlijn geldt daarbij dat bij werk-in-uitvoering een voorwaarde is dat het RVM-netwerk gestremd is door het werk. Bij evenementen is de mate van hinder bij een stremming (zeer) groot – leidend.
- Vooraankondigingen bij werken van RWS waarbij de Leidraad Hindercommunicatie (2023) van Rijkswaterstaat van toepassing is worden net via Melvin ingezet, maar door WS/het betreffende project zelf ingekocht.

Bij het opstellen van deze richtlijn is gebruik een uitgevoerde evaluatie en ervaringen met toepassing in een ontwikkelomgeving¹ en van de Richtlijn informatievoorziening op dynamische informatiepanelen². Deze richtlijn geeft concrete invulling aan de toepassing van digitale vooraankondigingen. De richtlijn houdt rekening met de op dat moment beschikbare technische mogelijkheden en de afspraken zoals die binnen het VM-IVRA-project met serviceproviders zijn gemaakt. Bij wijziging van deze afspraken wordt de richtlijn geactualiseerd.

¹ Evaluatie proof of concept VM-IVRA, TwynstraGudde en Goudappel, 9 november 2022

² Richtlijn informatievoorziening op dynamische informatiepanelen. Versie 2017, CROW, maart 2017

De richtlijn is speciaal bedoeld voor wegbeheerders die digitale vooraankondigingen willen toepassen als instrument om weggebruikers over geplande wegwerkzaamheden en evenementen te informeren. De digitale vooraankondiging kan naast of als alternatief van Dynamische Route Informatie Panelen (DRIPs) en/of tekstkarren worden ingezet.

In deze richtlijn is vastgelegd in welke situatie een digitale vooraankondiging kan en mag worden toegepast en welke tekst naar de serviceproviders wordt verspreid. Uiteindelijk is het aan de serviceproviders om de exacte inhoud en vorm van de informatie te bepalen, maar ook het moment waarop deze aan de weggebruiker wordt aangeboden. Een vooraankondiging mag echter nooit tijdens het rijden worden getoond.

Wat is een digitale vooraankondiging

De digitale vooraankondiging in deze richtlijn is de digitale variant van de vooraankondiging op wegwaksystemen zoals DRIPs (Dynamische Route Informatie Panelen) en tekstkarren die worden ingezet om weggebruikers te informeren over geplande werkzaamheden en/of evenementen. De digitale vooraankondiging betreft een bericht dat in-car of op een reisapp wordt getoond, bij voorkeur pre- of posttrip, in ieder geval nooit tijdens het rijden zelf.

De digitale vooraankondiging biedt wegbeheerders de mogelijkheid om informatie rechtstreeks met de weggebruiker te delen via hun reisapp of navigatiesysteem in het voertuig. Dit heeft als voordeel ten opzichte van wegwaksystemen dat automobilisten tegenwoordig vaker vertrouwen op in-car gegevens. Ze hechten steeds minder waarde aan fysieke informatiepanelen langs de weg en volgen bij conflicterende informatie eerder de aanwijzingen op die ze in hun voertuig ontvangen (Monitor Smart Mobility, 2023, ministerie van IenW).

Uitgangspunten bij de toepassing van een digitale vooraankondiging

Bij de toepassing van digitale vooraankondigingen worden de uitgangspunten uit de onderstaande tabel gehanteerd:

Uitgangspunt	Omschrijving
Toepassing bij stremmingen	Een vooraankondiging wordt toegepast bij geplande wegafsluitingen door wegwerkzaamheden of evenementen, waarbij (zeer) grote hinder op de doorstroming wordt verwacht. Omdat deze meldingen niet tijdsgevoelig zijn, mogen ze niet tijdens het rijden worden verstrekt. Dit om afleiding van de rijtaak te voorkomen.
Locatie van de stremming	De stremming is in principe op het RVM netwerk. Als een geplande stremming plaatsvindt op een wegvak buiten het RVM netwerk kan alleen een vooraankondiging worden geplaatst als het wegvak een belangrijke functie heeft binnen het netwerk en bij afsluiting (zeer) grote hinder wordt verwacht.
Locatie van melden	De serviceprovider bepaalt uiteindelijk het moment van informatieverstrekking, in ieder geval een moment waarop het voertuig stilstaat.
Doelgroep	De doelgroep zijn de weggebruikers die het wegvak of de afgesloten wegen ten tijde van een evenement passeren.

Duur vooraankondiging	De digitale vooraankondiging wordt gedurende 7 dagen voorafgaand aan het aanvangstijdstip van het werk/evenement verspreid.
Social media	Deze richtlijn is ook toepasbaar bij de inzet van social media. De VM-IVRA afspraken met serviceproviders voorzien op dit moment alleen in de verspreiding van in-car berichten, niet van meldingen via social media.
Extra informatieverstrekking via een website	Als er een URL beschikbaar is waarin meer informatie over het betreffende wegwerk of evenement beschikbaar is, kan dit doorgegeven worden. Serviceproviders kunnen dan ook de URL aan de weggebruiker in hun berichtgeving aanbieden.

Wanneer toepassen?

Zowel bij evenementen (afsluiting van wegvakken in verband met evenement) als bij werk-in-uitvoering op het RVM-netwerk maakt de wegbeheerder zelf de afweging of een vooraankondiging wordt toegepast. In de afweging kan de duur van de stremming, de vertraging voor de weggebruiker, het aantal gehinderde weggebruikers en de kosten voor de inzet van de vooraankondiging worden meegenomen.

Format voor teksten voor digitale vooraankondigingen

Digitale vooraankondigingen worden gegeven in een vast tekstformat, voor een groot deel ontleend aan de DRIP-richtlijn³. Deze tekst wordt voor het grootste deel van de situaties geautomatiseerd gegenereerd. In de tabel hieronder is het tekstformat gegeven voor situaties die vaak voorkomen.

Weg met volledige stremming (1 periode op zelfde dag)	
Voorbeelden stramien VA-tekst (beide richtingen)	Van <weekdag><datum/tijd> tot <tijd> <locatie> tussen <begin locatie> tot <eind locatie> dicht in beide richtingen door werkzaamheden / <evenementnaam>
Voorbeeld VA Tekst	Van maandag 26 februari 6:00 tot 10.00 N784 tussen N311 en A12 dicht in beide richtingen door werkzaamheden
Voorbeelden stramien VA-tekst (1 richting)	Van <weekdag><datum/tijd> tot <tijd><locatie> dicht van <begin locatie> tot <eind locatie> door werkzaamheden / <evenementnaam>
Voorbeeld VA Tekst	Van maandag 26 februari 6:00 tot 10.00 N784 dicht van N311 tot A12 door werkzaamheden

Weg met volledige stremming (1 periode langer dan 1 dag)	
Voorbeelden stramien VA-tekst (beide richtingen)	Van <weekdag><datum/tijd> tot en met <weekdag> <datum/tijd><locatie> tussen <begin locatie> tot <eind locatie> dicht in beide richtingen door werkzaamheden / <evenementnaam>
Voorbeeld VA Tekst	Van maandag 26 februari 6:00 tot en met vrijdag 1 maart 20:00 N784 tussen N311 en A12 dicht in beide richtingen door werkzaamheden

³ Richtlijn informatievoorziening op dynamische informatiepanelen, CROW, 2017

Voorbeelden stramien VA-tekst (1 richting)	Van <weekdag><datum/tijd> tot en met <weekdag> <datum/tijd><locatie> dicht van <begin locatie> tot <eind locatie> door werkzaamheden / <evenementnaam>
Voorbeeld VA Tekst	Van maandag 26 februari 6:00 tot en met vrijdag 1 maart 20:00 N784 dicht van N311 tot A12 door werkzaamheden

Weg met volledige stremming (herhaal periode, alle dagen zijn geselecteerd)	
Voorbeelden stramien DIB-tekst (beide richtingen)	Van <dag van de week><datum> tot en met <dag van de week> <datum> tussen <begin tijd> en <eind tijd><locatie> van <begin locatie> tot <eind locatie> dicht in beide richtingen door werkzaamheden/<evenementnaam>
Voorbeeld VA Tekst	Van maandag 26 februari tot en met vrijdag 1 maart tussen 20:00 en 06:00 uur N784 van N311 tot A12 dicht in beide richtingen door werkzaamheden (of bv Formule1)
Voorbeelden stramien DIB-tekst (1 richting)	Van <dag van de week><datum> tot en met <dag van de week> <datum> tussen <begin tijd> en <eind tijd> <locatie> dicht van <begin locatie> tot <eind locatie> door werkzaamheden / <evenementnaam>>
Voorbeeld VA Tekst	Van maandag 26 februari tot en met vrijdag 1 maart tussen 20:00 en 06:00 uur N784 dicht van N311 tot A12 door werkzaamheden

Algemene regels en uitgangspunten

- Een tekst mag maximaal een lengte van 200 karakters hebben. Als de tekst te lang is dan worden weekdays en maanden afgekort:
 - Weekdagen: ma, di, wo, do, vr, za en zo
 - Maanden: jan, feb, mrt, apr, mei, jun, jul, aug, sep, okt, nov, dec
- <weekdag> worden voluit geschreven, tenzij dit niet past binnen de tekstlengte.
- <datum> wordt voluit geschreven, tenzij dit niet past binnen de tekstlengte dan wordt de maand afgekort.
- <tijd> wordt aangegeven met enkel cijfers met een dubbele punt zonder de eerste '0', bijvoorbeeld 14:00, 14:30, 7:00-14:00, 7:30-18:00
- Aan het eind van de zin wordt geen punt gebruikt.
- Vraagtekens en uitroepetekens worden niet gebruikt.
- Hoofdletters worden alleen gebruikt:
 - Aan het begin van de zin of regel.
 - Bij plaatsaanduidingen en objectnamen, waarbij de op bewegwijzering of straatnaamborden gebruikte schrijfwijze wordt gevolgd: Groningen, Centrum, RAI, A12, N247, Waterlinieweg.
 - Bij specifieke begrippen en evenementen met hoofdletters, bijvoorbeeld Rijkswaterstaat, Concert at Sea of Tour de France.

In Melvin worden teksten geautomatiseerd gegenereerd, met inachtneming van voorgaande uitgangspunten.

Voor wegwerken met complexe geometrieën (meerdere afsluitingen) wordt geen geautomatiseerde voor aankondigingstekst gemaakt. Pop up tonen dat genereren tekst niet mogelijk is.

Bij het handmatig aanmaken of aanpassen van teksten blijven de voorgaande en navolgende uitgangspunten van toepassing.

Regels voor <locatie>

Houd er rekening mee bij het aanduiden van de locatie dat de berichten na of vóór de volgende reis gelezen worden, waardoor het belangrijk is om de locatie duidelijk te beschrijven (de locatie 'Ring zuid' zegt nog niet genoeg, 'Ring zuid Zwolle' wel).

Een <locatie> kan verwijzen naar een specifiek wegdeel of een stremmingsgebied (zie bovenstaande voorbeelden).

In geval van een **wegdeel** als locatie:

- Pas altijd een 'van - tot' als locatieaanduiding toe
 - Bij twee richtingen stremming: "tussen locatie A en locatie B in beide richtingen dicht"
 - Bij één richting: "van locatie A tot locatie B dicht"
 - Uitzondering als begin en einde duidelijk is in de aanduiding ('Ring oost Zwolle')
- Een locatie bestaat uit <wegaanduiding> <plaatsnaam> (N230 Utrecht)
- <wegaanduiding> bij voorkeur met wegnummers. Gebruik geen knooppuntnamen.
- <wegaanduiding> met straatnaam conform schrijfwijze uit de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen). In de BAG is ook een verkorte schrijfwijze beschikbaar voor namen langer dan 24 tekens.
- <plaatsnaam> komt overeen met plaatsnamen en schrijfwijze in de BAG.
- <plaatsnaam> mag bij ruimtegebrek worden afgekort op een wijze die overeenkomt met het heersende gebruik. Afkortingen worden zonder punt geschreven. Afkortingen met een apostrof is toegestaan. Bijvoorbeeld: Utr of R'dam

In geval van een **gebied** als locatie:

- Maak zoveel als mogelijk gebruik van plaatsnamen en wijkaanduidingen uit de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen).
- Andere opties zijn vrij maar moeten wel duidelijk zijn, bijvoorbeeld "Amsterdam binnenring A10".
- Vermijd commerciële bestemmingen, tenzij de strekking van de boodschap anders voor de weggebruiker niet duidelijk is.

Regels voor <evenementaanduiding>

In geval van evenementen wordt 'vanwege' gevolgd door:

- De tekst 'evenement' of
- De <evenementnaam> of
- Het type evenement, bijvoorbeeld 'Marathon'.
- Een plaatsnaam wordt vermeden, omdat deze al bij de stremmingslocatie wordt gebruikt.

Regels voor <handelingsperspectief>

Het handelingsperspectief is gericht op weggebruikers die tijdens de afsluiting de stremmingslocatie of -gebied toch willen passeren. De boodschap moet kort en krachtig zijn.

- Handelingsperspectief is in de tekst optioneel.
- Omleidingsinformatie moet algemeen zijn, omdat in het bericht niet duidelijk is uit welke richting de weggebruiker zal aanrijden. Enkele voorbeelden:
 - "verkeer wordt omgeleid"
 - "gebruik P+R Westraven"
 - "ga met het openbaar vervoer"
 - "er worden bussen ingezet"

Deze tekst wordt voorafgegaan van een komma om de zin duidelijk te maken

Gebruik van een URL met verwijzing naar een website

- Bereikbaarheid bestemmingsverkeer, doelgroepen zoals hulpdiensten. Informatie hierover wordt **niet** in de tekst verwerkt maar kan worden opgenomen in een webpagina waarnaar met een URL wordt verwezen. Dit geldt ook voor bereikbaarheid voor doelgroepen zoals hulpdiensten.
- Een website waarnaar verwezen wordt moet specifieke, toegevoegde waarde bevatten over het betreffende werk/evenement die voor de planning van de verplaatsing relevant is⁴.

Regels voor afkortingen

De volgende afkortingen mogen bij ruimtegebrek binnen de 200 karakters worden gebruikt:

noord	N
oost	O
zuid	Z
west	W
kilometer	km
kruispunt	krp
laan	ln
plein	pln
straat	str
boulevard	blvd
tunnel	tnl (in combinatie met een tunnelnaam, bijvoorbeeld 'Maastnl')
weg	wg
weekdagen	ma, di, wo, do, vr, za of zo
maanden	jan, feb, mrt, apr, mei, jun, jul, aug, sep, okt, nov, dec

Naar Wie?

De vooraankondiging wordt verstuurd naar de weggebruikers die in de geselecteerde periode (vanaf 7 dagen voorafgaand aan de start van de werkzaamheden) gebruik maken van het werkvak of een afgesloten wegvak in verband met een evenement. De serviceproviders maken gebruik van algoritmes om te bepalen hoe vaak en wanneer de vooraankondiging naar de betreffende weggebruiker wordt verstuurd.

Bijzonderheden tijdens de transitie van wegkant naar in-car informatie

- Geen conflicterende informatie
Digitale vooraankondigingen bevatten vergelijkbare, dus niet conflicterende informatie ten opzichte van wegkantsystemen. Informatie op wegkantsystemen is vaak wel veel beknopter en binnen de context van locatie geformuleerd.
- Wat te doen met DRIPs en tekstkarren
Nog niet alle weggebruikers kunnen op dit moment met in-car vooraankondigingen worden bereikt. Digitale vooraankondigingen kunnen naast aankondigingen op wegkantsystemen bestaan. Het is aan de wegbeheerder om af te wegen welke middelen worden ingezet. De penetratiegraad van digitale vooraankondigingen hangt af van het aantal serviceproviders dat de berichten doorzet en de omvang van hun gebruikersbestand. Het is reëel om op te merken dat het bereik op de korte termijn nog beperkt is. Dit zal gedurende de transitie verder toe gaan nemen.

⁴ Als de website wordt bezocht en deze bevat informatie zonder toegevoegde waarde, kan dit van invloed zijn op toekomstige situaties en leiden tot het niet bezoeken van aan aangeboden URL.